

функції в господарствах виконуються здебільшого керівниками, які є часто їхніми власниками. При прийнятті рішень останні орієнтуються переважно на власний досвід та обмежений обсяг інформації, що надходить з різних джерел і не має регулярного характеру. Відповідно це призводить до спотвореного сприйняття ситуації на ринку та прийняття не виважених управлінських рішень. Служба маркетингу повинна бути самостійним структурним підрозділом підприємства, інакше, як показує досвід, вона буде мати залежне становище відносно того відділу, частиною якого вона є.

Отже, вдосконалення системи управління підприємствами з переробки сільськогосподарської продукції є складним тривалим процесом, який може бути реалізованих з допомогою повної або часткової реструктуризації. При цьому основні завдання вдосконалення покликані оптимізувати роботу виробничих підрозділів, маркетингових служб та зовнішньоекономічної діяльності в комплексі. Саме названі напрямки є найбільш актуальні для досліджуваних підприємств.

Література

1. Дудар Т.Г. Менеджмент: Навчальний посібник / Т.Г. Дудар, Р.В. Волошин, В.Т. Дудар. – К.: Центр учбової літератури, 2013, - 336 с.
2. Євтушенко Г.І. Нова парадигма вдосконалення системи менеджменту в контексті забезпечення економічного розвитку та соціальної безпеки / Г.І. Євтушенко, В.І. Куценко, О.В. Птащенко // Бізнес Інформ. – 2017. – №4. – С. 335 – 340.
3. Росоха В.В. Управління господарською діяльністю аграрних підприємств та її збутова політика / В.В. Росоха // Економіка АПК. – 2016. – № 8. – С. 71-79.

Володимир СТЕПАНЮК

учень гімназії

НВК «ЗОШ I-III ступеня-гімназія», м.Горохів

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах глобалізації інноваційний розвиток стає визначальним чинником досягнення економічного лідерства, важливим інструментом у конкурентній боротьбі. В період інтеграції сільського господарства України в світове співтовариство його актуальність набуває дедалі більшого значення. Це зумовлено тим, що інновації є матеріальною основою підвищення ефективності виробництва, якості і конкурентоспроможності продукції, зниження витрат і виступають найважливішою умовою економічного зростання на якісно новій основі. Інноваційний потенціал формує здатність аграрних підприємств конкурувати на внутрішньому та зовнішньому ринках і допомагає уникнути економічної кризи [1].

Дослідження процесу впровадження інновацій свідчить про те, що з одного боку, на його шляху ще є чимало перепон, які суттєво стримують інноваційний розвиток у державі; з іншого – інноваційний розвиток є основою для стратегічного розвитку галузей та регіонів.

Вагомий внесок у дослідження особливостей інноваційних процесів зробили вітчизняні вчені С.А. Володін, В.М. Геєць, О.І. Дацій, О.Ю. Єрмаков, О.В. Крисальний, М.І. Кісіль, П.Т. Саблук, В.П. Ситник, В.М. Трегобчук та інші

Саме поняття «інновація» вперше з'явилося в роботах культурологів ще в XIX столітті і означало введення певних елементів однієї культури в іншу. Узагальнивши теоретичні дослідження, розпочаті українським вченим-економістом світового рівня Михайлом Туган-Барановським, австрійський вчений Йозеф Шумпетер на початку XX століття вперше ввів у науковий обіг терміни «нові комбінації» та «інноваційний процес». У своїй праці «Теорія економічного розвитку» (1911 р.) Й. Шумпетер визначає п'ять типів нових комбінацій змін або інновацій 1) виробництво нового продукту чи відомого продукту в новій якості; 2) впровадження нового методу виробництва; 3) освоєння нового ринку збуту; 4) залучення для виробничого процесу нових джерел сировини; 5) проведення реорганізації (уведення нових

організаційних форм). Таким чином, предметом цих змін можуть бути: продукти, технологічні процеси, сировина, організація виробництва та нові ринки збуту. Інновації Й. Шумпетер визначив як нові комбінації змін у розвитку виробництва і ринку [2].

Отже інновація – це нагромадження нових знань, втілених у наукових, економічних, технічних, організаційних, соціальних новинках з метою одержання прибутку на основі задоволення суспільних потреб.

Підвищення активності інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств є однією з головних передумов стабільності та сталого розвитку аграрного сектору економіки. Інноваційний тип економічного розвитку дедалі більше стає тим фундаментом, який визначає економічну міць країни та її перспективи на світовому ринку.

В інноваційному розвитку сільського господарства можна виділити такі складові: 1) технічна; 2) економічна; 3) соціальна; 4) організаційна; 5) управлінська; 6) юридична. Технічні інновації спрямовані на вдосконалення наявних і створення нових технологій ведення сільськогосподарського виробництва, високоврожайних сортів культур і елітних порід тварин. Економічні інновації можна визначити як зміну методів і способів планування усіх видів виробничо-господарської діяльності, економічне стимулювання, раціоналізацію системи калькуляції внутрішньовиробничих витрат тощо. Соціальні інновації спрямовані на поліпшення умов і характеру праці, психологічного клімату, постійне підтримування високого рівня безпеки праці, створення комфортних умов життя, стимулювання творчої діяльності, професійну підготовку і підвищення кваліфікації кадрів, вирішення проблем в галузі охорони здоров'я. Організаційні інновації спрямовані на запровадження нових форм і методів організації виробництва та праці, удосконалення організаційної структури підприємства. Управлінські інновації охоплюють процеси запровадження нових та удосконалення існуючих методів роботи апарату управління підприємством. Юридичні інновації пов'язані насамперед з удосконаленням нормативно-правової бази, що визначає і регулює усі види діяльності підприємств. Між окремими складовими інноваційного розвитку існує відносно тісний взаємозв'язок. Технічні новинки зумовлюють передовсім відповідні організаційні нововведення, а останні потребують, як правило, певних змін в економічному механізмі діяльності підприємств. Інноваційний розвиток сільського господарства базується на впровадженні прогресивних техніко-технологічних, організаційно-економічних, управлінських рішень спрямованих на поліпшення якості продукції, підвищення ефективності та конкурентоспроможності виробництва [3].

Сучасний стан Розбудова конкурентоспроможного, стабільного й прогнозованого у тенденціях розвитку сільського господарства стає можливою лише за умови його переходу на інноваційний шлях розвитку. Серед суб'єктів аграрного бізнесу є структури, які завдяки достатнім фінансовим можливостям, перш за все залученню капіталу з інших галузей, системно впроваджують передові інноваційні розробки. Це підприємства з вирощування зерна та технічних культур, свинарського, птахівничого напрямку, галузі овочівництва закритого ґрунту, що мають сучасну техніку та використовують новітні технології. Певний внесок у забезпечення інноваційного розвитку здійснює аграрна наука, зокрема наукові установи Національної академії аграрних наук України. Тут проводяться випробування завершених наукових розробок, маркетингові дослідження, трансфер інновацій та наукове супроводження інноваційних проектів, науково-консультаційне та інформаційне обслуговування агропідприємств.

Проте в Україні поки що не створено ефективної системи інноваційного забезпечення аграрної галузі. В окремих галузях все ще переважають системи ведення господарства, в основі яких знаходяться застарілі технології, що не дозволяє досягти суттєвого зниження затратних факторів виробництва, підвищити конкурентоспроможність продукції. Внаслідок цього собівартість виробництва зростає випереджаючими темпами, знижується його рентабельність.

Техніка вітчизняного виробництва, забезпечує в основному реалізацію екстенсивних та традиційних технологій, оскільки головним чином використовуються морально застарілі

моделі. Вітчизняна техніка відстає від імпортних аналогів за параметрами надійності більш ніж у 6 разів, а технічна оснащеність галузі тваринництва не перевищує 40 % від необхідного рівня.

Малоефективною і недостатньо сформованою залишається інфраструктура ринку інновацій, де практично відсутня фінансова складова, система трансферу (передачі) технологій, механізми зв'язку науки з виробництвом і стимулювання наукової діяльності. Стимує розвиток інноваційних процесів також низька платоспроможність багатьох сільськогосподарських товаровиробників, обмеженість кредитних ресурсів для впровадження нових ресурсозберігаючих технологій, сучасних машин і засобів механізації виробничих процесів, високо інтенсивних сортів і гібридів сільськогосподарських культур, порід сільськогосподарських тварин.

Згідно стратегії інноваційного розвитку економіки України основними стратегічними цілями розвитку сільського господарства є:

– підвищення рівня винахідницької активності в системі створення інновацій у 2020 році на 20 %;

– підвищення рівня комерціалізації наукових розробок в аграрній сфері економіки у 2020 році на 35 %;

– збільшення кількості аграрних підприємств, які здійснюють технологічні інновації у 2020 році у 7 разів;

– поліпшення кадрового забезпечення науково – інноваційної сфери і створення привабливих умов для творців інновацій;

– створення нових організацій інноваційної аграрної інфраструктури (фінансових, консалтингових, маркетингових, інформаційно-консультативних, юридичних, освітніх тощо): бізнес центри, бізнес інкубатори, технопарки, лізингові центри, фінансово кредитні установи, фонди підтримки підприємництва, фондові і товарні біржі, інформаційно-консультаційні установи, страхові компанії;

– запровадження системного підходу в управлінні інноваційним забезпеченням розвитку сільського господарства за рахунок надходжень з державного бюджету на виконання наукових та науково – технічних робіт в сфері аграрної економіки у 2020 році до 1,7 % від рівня внутрішнього ВВП.

Реалізація визначених завдань забезпечить наступні результати:

– сповільнення міграції робочої сили;

– збільшення спеціалістів технологічних напрямків діяльності в аграрному профілі;

– забезпечення конкурентоспроможного агропромислового виробництва на внутрішньодержавному та міждержавному рівнях;

– посилення державної підтримки наукових досліджень і забезпечення розвитку матеріально-ресурсної бази аграрної науки;

– покращить соціальну сферу села та сільських територій;

– підвищить приріст валової продукції сільського господарства та стійкості продовольчого забезпечення населення країни [4].

Література

1. Рекуш А. М. Інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств аграрного сектора економіки / А. М. Рекуш // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 53 (1026). – С. 110–113.

2. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку/ Й. Шумпетер. – М: Прогрес, 1992.

3. Мартинчик О. А. Кластерний підхід до зростання конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / О. А. Мартинчик // Агросвіт. – 2014. - № 19. – С.44-49.

4. Усик В. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / В. Усик // Економічна теорія. – 2013. – №3. – С. 32-41.